Sygn. akt V CSK 561/16

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa S. P.
przeciwko A. Spółce z o.o. z siedzibą w W. i P. Spółce z o.o. z siedzibą w W.
o uznanie czynności prawnych za bezskuteczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 kwietnia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 9 marca 2016 r., sygn. akt I ACa 1773/15,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2) zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 7200 zł (siedem tysięcy dwieście) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny we Wrocławiu zmienił wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 15 września 2015 r., oddalający powództwo w ten sposób, że uznał za bezskuteczne w stosunku do powoda opisane czynności prawne dłużnika O. sp. z o.o. w W., polegające na ustanowieniu hipotek obciążających wskazaną nieruchomość będącą jego własnością, zabezpieczających spłatę pożyczek udzielonych mu przez pozwanych A. sp. z o.o. w W. i P. Sp. z o.o. w W., celem ochrony wierzytelności powoda z tytułu ceny sprzedaży tej nieruchomości w dniu 20 kwietnia 2011 r., w kwocie 4 600 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami.

Pozwani w skardze kasacyjnej powołali podstawę przewidzianą w art. 398^3 § 1 pkt 1 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazali przyczyny objęte art. 398^9 § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączyli z koniecznością wyjaśnienia czy wierzyciel upadłego, którego wierzytelność jest uznana na liście wierzytelności ma samodzielną legitymację czynną, z pominięciem syndyka masy upadłości, do wniesienia powództwa o ustalenie bezskuteczności w stosunku do niego czynności prawnej dłużnika, polegającej na ustanowieniu hipoteki na rzecz innego wierzyciela oraz czy istnieje interes prawny w wytoczeniu powództwa o uznanie za bezskuteczne czynności prawnych, skoro jest prawomocna lista wierzytelności, a wyrok w tej sprawie nie odnosi się do masy upadłości, co oznacza, że nie odnosi się do innych wierzycieli, których wierzytelności zostały objęte listą wierzytelności. Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wskazuje, w ocenie skarżących, to, że powód nie jest wierzycielem masy upadłości, ponieważ nie uzyskał prawa własności nieruchomości, a zatem umowa sprzedaży przez powoda i inną osobę tej nieruchomości upadłemu była bezskuteczna.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozpoznanie skargi kasacyjnej będącej kwalifikowanym, nadzwyczajnym środkiem odwoławczym musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, związanymi z ochroną interesu powszechnego. Indywidualny interes skarżącego podlega uwzględnieniu o ile jest zgodny z interesem powszechnym. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową, lecz działa w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących wątpliwości w orzecznictwie sądów, bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Stwierdzenie, czy te szczególne względy zachodzą w konkretnej sprawie dokonywane jest przez badanie, czy skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie chociaż jednej z przesłanek wymienionych w art. 398^9 § 1 k.p.c.

Powołanie się przez skarżącego na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 398^9 § 1 pkt 1 k.p.c., wymaga przedstawienia konkretnego problemu i wskazania przepisu, na tle którego się on pojawił oraz przedstawienia argumentacji, odrębnej od uzasadnienia podstaw kasacyjnych, a przemawiającej za tym, iż rozstrzygnięcie go stwarza rzeczywiste i poważne trudności. Ponadto wiąże się z obowiązkiem wykazania, że problem jest istotny i poważny, w rozumieniu powołanego przepisu, nierozwiązany w dotychczasowym orzecznictwie sądowym, ma uniwersalny charakter i jego wyjaśnienie służyć będzie rozpoznaniu innych podobnych spraw oraz rozstrzygnięciu sprawy skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, niepubl.; z dnia 14 grudnia 2004 r., III CK 585/04, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006, nr 15 - 16, poz. 243; niepubl.; z dnia 4 sierpnia 2006 r., III CZ 47/06, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r., I CSK 108/08, niepubl., z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11, niepubl.). Kwestie zawarte we wniosku skarżących, jako istotne zagadnienia prawne, nie mają takiego charakteru, ponieważ zostały ukierunkowane na uzyskanie odpowiedzi, czy zaskarżone orzeczenie jest prawidłowe. Problematyka zakresów zastosowania art. 527 k.c. oraz przepisów objętych działem III pr. upadł. była przedmiotem wypowiedzi w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Nie ma podstaw do uznania, że konieczne jest podejmowanie jej na nowo. Skarżący nie wykazali, że powództwo zmierza do uszczuplenia masy upadłości, zaś badanie spornych relacji pomiędzy wierzycielami nie jest objęte postępowaniem upadłościowym. Nie zostały przedstawione argumenty wskazujące na konieczność ponownej oceny przesłanek skargi pauliańskiej. Kwestionowanie kwalifikacji roszczenia powoda przez skarżących, poza zarzutem nietrafności orzeczenia Sądu Apelacyjnego, nie zostało połączone z prawną motywacją. Nie stanowi przekonującego wytłumaczenia odmienne ich stanowisko oraz oczywisty fakt objęcia wierzytelności powoda listą wierzytelności.

Ugruntowane zostało w orzecznictwie jednolite zapatrywanie przyjmujące, że dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest podanie

przez skarżącego, drogą odrębnego wywodu, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymogi naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398^4 k.p.c. Przesłanką uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej nie jest samo oczywiste naruszenie prawa, lecz sytuacja, w której zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo. Dlatego w skardze należy wykazać, że zastosowanie przepisu prawnego błędnie interpretowanego spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Na takie pojmowanie powołanej przesłanki nie wskazuje wniosek skarżących. Analiza wniosku w odniesieniu do tej przyczyny i jego uzasadnienia, na tle podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego wyroku, nie usprawiedliwia oceny, iż kwestionowane orzeczenie stanowi konsekwencję jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, które współkształtowały jego treść. Przedstawione przez skarżących argumenty nie uwzględniają związania Sądu Najwyższego podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku (art. 398^{13} § 2 k.p.c.). Nie obejmuje ona ustalenia, że umowa sprzedaży nie wiąże jej stron. Wynika z nich natomiast, że doszło do zawarcia przedwstępnej umowy sprzedaży syndyka z nabywcą licytacyjnym nieruchomości. Nie zostały przedstawione racje wskazujące na to, że dokonana przez Sąd Apelacyjny wykładnia prawa przekroczyła granice przyznanej sądom swobody orzeczniczej, czy też doprowadziła do zastosowania nieobowiązujących przepisów.

Nie doszło do nieważności postępowania przed Sądem drugiej instancji, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia, stosownie do art. 398^{13} § 1 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398^9 § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i 398^{24} k.p.c.

aj